

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2018,

**kterým se mění zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění
pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 192/2002 Sb., zákona č. 282/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 482/2004 Sb., zákona č. 167/2005 Sb., zákona č. 205/2006 Sb., zákona č. 573/2006 Sb., zákona č. 162/2009 Sb., zákona č. 402/2009 Sb., zákona č. 265/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 265/2014 Sb. a zákona č. 300/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 11 odst. 1 a 2 se za slova „správních úřadů“ vkládají slova „a orgánů územní samosprávy“.

2. V § 18 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Nebyla-li uložena pokuta ve stanovené lhůtě dobrovolně zaplacená, srazí ji Kancelář Poslanecké sněmovny (dále jen „Kancelář sněmovny“) z platu poslance. Výkon rozhodnutí nařizuje výbor, který vedl disciplinární řízení, v němž byla pokuta uložena. Jestliže rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, neobsahuje lhůtu k jejímu zaplacení, stanoví ji dodatečně výbor, který výkon rozhodnutí nařizuje. Rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, je vykonatelné, jestliže se proti němu nelze odvolat, a jestliže lhůta stanovená k zaplacení pokuty uplynula marně.“.

Dosavadní text se označuje jako odstavec 2.

3. V § 24 se slova „pro volby konané na ustavující schůzi Sněmovny, která byla ustavena“ zrušují.

4. V § 29 odst. 1 písm. d) se slova „a návrh mezinárodní smlouvy vyžadující souhlas Parlamentu“ zrušují.

5. V § 39 odst. 1 se slova „Kanceláře Poslanecké sněmovny (dále jen „Kancelář sněmovny“)“ nahrazují slovy „Kanceláře sněmovny“.

6. V § 43 odst. 1 se slova „a návrhů nové předlohy“ zrušují.

7. V § 50 odst. 1 se na konci písmene y) čárka nahrazuje tečkou a písmeno z) se zrušuje.
8. V § 53 odst. 1 se slova „nejméně jedné pětiny všech poslanců, případně dvou poslaneckých klubů“ nahrazují slovy „nejméně dvou poslaneckých klubů, které mají společně nejméně 40 členů, popřípadě na písemný návrh nejméně 40 poslanců“.
9. V § 54 se na konci textu odstavce 4 doplňují slova „, které mají společně nejméně 40 členů, nebo písemně nejméně 40 poslanců“.
10. V § 54 odst. 6 se slova „nebo 20 poslanců“ nahrazují slovy „, které mají společně nejméně 20 členů nebo písemně nejméně 20 poslanců“.
11. V § 58 odst. 1 se slova „, odkázání jinému orgánu Sněmovny a návrh jiné předlohy“ nahrazují slovy „a odkázání jinému orgánu Sněmovny“ a slova „návrhy jiné předlohy,“ se zrušují.
12. V § 63 odst. 1 se bod 4 zrušuje.
Dosavadní body 5 až 7 se označují jako body 4 až 6.
13. V § 63 odst. 1 se bod 6 zrušuje.
14. V § 72 odst. 1 se bod 4 zrušuje.
Dosavadní body 5 až 7 se označují jako body 4 až 6.
15. V § 72 odst. 1 se na konci bodu 5 čárka nahrazuje tečkou a bod 6 se zrušuje.
16. V § 90 odst. 3 se slova „nebo 50 poslanců“ nahrazují slovy „, které mají společně nejméně 40 členů, nebo písemně nejméně 40 poslanců“ a slova „mezinárodní smlouvu podle č. 10 Ústavy“ se nahrazují slovy „mezinárodní smlouvu, kterou se některé pravomoci orgánů České republiky přenášejí na mezinárodní organizaci nebo instituci“.
17. V § 91 odst. 2 se slova „nebo 50 poslanců“ nahrazují slovy „, které mají společně nejméně 40 členů, nebo písemně nejméně 40 poslanců“.
18. V § 94a odst. 4 se slova „nebo 20 poslanců“ nahrazují slovy „, které mají společně nejméně 20 členů, nebo písemně nejméně 20 poslanců“.
19. V § 94a odst. 5 se slova „nebo 20 poslanců“ nahrazují slovy „, které mají společně nejméně 20 členů, nebo písemně nejméně 20 poslanců“.

20. V § 95 odst. 2 se za slovo „opravu“ vkládají slova „data účinnosti návrhu zákona,“.
21. V § 95a větě první se slova „od 9 hodin do 14 hodin“ nahrazují slovy „ve středu od 9 hodin do 19 hodin a v pátek od 9 hodin do 14 hodin“ a na konci textu věty třetí se doplňují slova „, které mají společně nejméně 40 členů, nebo písemně nejméně 40 poslanců“.
22. Za část sedmnáctou se vkládá nová část osmnáctá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST OSMNÁCTÁ

PROJEDNÁVÁNÍ ZPRÁV, INFORMACÍ NEBO JINÝCH OBDOBNÝCH PODKLADŮ

§ 114a

(1) Sněmovna projednává zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady, o nichž to stanoví zákon nebo usnesení Sněmovny.

(2) Podklad se doručí všem poslancům. Předseda Sněmovny podklad přikáže k projednání věcně příslušnému výboru.

(3) Je-li podklad předkládán Sněmovně z důvodu, že jeho projednávání bylo zařazeno na pořad schůze Sněmovny při schvalování, popřípadě změně nebo doplnění pořadu schůze, podklad se výboru k projednání nepřikazuje, neusnese-li se Sněmovna jinak.

§ 114b

(1) Usnesení věcně příslušného výboru o podkladu, popřípadě oponentní zpráva nebo záznam o jednání výboru se doručí všem poslancům.

(2) Usnesení věcně příslušného výboru o podkladu se počínaje zahájením nejbližší schůze Sněmovny považuje za rozhodnutí Sněmovny. To neplatí, pokud již bylo projednávání podkladu zařazeno na pořad některé schůze Sněmovny nebo pokud nejpozději před zahájením nejbližší schůze Sněmovny

- a) organizační výbor doporučí zařazení podkladu na pořad schůze Sněmovny, nebo
- b) věcně příslušný výbor, jiný výbor, menšina výboru v oponentní zprávě nebo poslanecký klub doručí předsedovi Sněmovny žádost o zařazení podkladu na pořad schůze Sněmovny.

(3) Za nejbližší schůzi Sněmovny se nepovažuje schůze,

- a) jejíž pořad nelze změnit nebo doplnit,
- b) při jejímž zahájení neuplynulo od doručení usnesení věcně příslušného výboru o podkladu poslancům nejméně 24 hodin.“.

Dosavadní části osmnáctá až dvacátá první se označují jako části devatenáctá až dvacátá druhá.

23. V § 115 odst. 3 se za slova „se ustavují“ vkládají slova „na základě parity, které“.

24. V příloze č. 2 se v čl. 5 za bod 21 vkládají nové body 22 až 25, které včetně nadpisu znějí:

„Ustavení komisí na základě parity

22. Rozhodne-li Sněmovna, že se komise ustaví na základě parity, stanoví počet členů komise tak, aby bylo možné komisi takto ustavit. Sněmovna komisi ustaví potvrzením kandidátky předložené volební komisí.

23. Návrhy na členy komise předkládají volební komisi poslanecké kluby nejpozději 24 hodin přede dnem volby. Kandidátku komise sestaví volební komise tak, že každému z poslaneckých klubů přidělí stejný počet míst v komisi.

24. Nepotvrdí-li Sněmovna ustavení komise, předloží volební komise Sněmovně nový návrh komise sestavený podle bodů 22 a 23.

25. Nepotvrdí-li Sněmovna ani nově navržené ustavení komise, postupuje se podle bodů 22 až 24, dokud Sněmovna navržené ustavení komise nepotvrdí.“.

Dosavadní body 22 až 24 se označují jako body 26 až 28.

25. V příloze č. 2 v čl. 5 bodě 27 se slova „poměrného zastoupení“ nahrazují slovy „, podle kterých byl výbor ustaven nebo komise ustavena nebo zvolena“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady předložené Poslanecké sněmovně přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají podle zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Návrh zákona se dotýká několika okruhů otázek upravených v zákoně č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o kompromisní návrh, který vzešel z několika jednání Pracovní skupiny pro jednací řád PSP ČR zřízené pod záštitou předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Radka Vondráčka, složené z pověřených zástupců všech poslaneckých klubů, Ministerstva spravedlnosti, Legislativního odboru Poslanecké sněmovny a organizace Rekonstrukce státu.

Prioritní snahou společných debat přítomných členů pracovní skupiny bylo naleznout účelné řešení pro zefektivnění jednání Poslanecké sněmovny a přijímání zákonů, a reagovat na velký počet politických subjektů v Poslanecké sněmovně. Pracovní skupina se mj. zabývala otázkou ztraktivnění interpelací, a možností přijetí Etického kodexu.

Obsah navržené novely je spíše technický, novela však zahrnuje i některé podstatnější změny popsané níže.

Předně obsahuje návrh zákona několik jednodušších úprav, týkajících se terminologie, navrhuje se vypuštění některých zastaralých ustanovení. V jednacím řádu se zacelují mezery, na které se v praxi poukazovalo již delší dobu.

Sjednocuje se označení volební komise, která by po svém ustavení na začátku volebního období mohla být bez dalšího činná po celé volební období. Navrhuje se z jednacího řádu Sněmovny vypustit zmínky o návrhu jiné předlohy a o návrhu na vypuštění části návrhu. Vypouštějí se obsoletní ustanovení týkající se postupování mezinárodních smluv Senátu, popř. nabývání aktiv Českou konsolidační agenturou. Navrhuje se zpřesnit oprávnění poslanců požadovat informace od orgánů územní samosprávy. Propracovává se vynutitelnost disciplinárního postihu poslanců.

Dosavadní právní úprava rozlišuje mezi projednáváním návrhu zákona ve zkráceném jednání v prvním čtení (§ 90 odst. 2 až 6), kdy se výslovně připouští možnost podat návrh na změnu účinnosti zákona, a projednáváním návrhu zákona ve třetím čtení (§ 95), kde se možnost podat návrh na změnu účinnosti zákona výslovně nezmiňuje. Navrhuje se právní úpravu sjednotit tak, aby bylo zřejmé, že podání návrhu na změnu účinnosti zákona ve třetím čtení možné je.

Návrh zákona obsahuje i některé podstatnější změny procesních pravidel.

Za prvé se navrhuje sjednotit a racionalizovat uplatňování tzv. procedurálních vet. V dikci jednacího řádu Poslanecké sněmovny se jedná o „námitky“ poslaneckých klubů, popřípadě poslanců, jejichž uplatnění brání sněmovní většině ve využití určitého specifického procedurálního postupu. Je tedy možné hovořit o menšinovém procedurálním vetu. Dosavadní právní úprava je nejednotná a částečně i sporná. Nově navržená úprava by měla při uplatňování námitek brát ohled na velikost jednotlivých klubů. Námitky budou i nadále moci uplatňovat poslanci, kteří nejsou sdružení v poslaneckých klubech, popř. napříč poslaneckými kluby. V takovém případě se vyžaduje písemná forma.

Za druhé by podle návrhu mělo dojít k rozšíření doby projednávání třetích čtení návrhů zákonů ve středu od 9 hodin až do 19 hodin. Dosavadní právní úprava počítá bez dalšího pouze s jednáním do 14 hodin.

Za třetí se nově upravuje možnost ustavit sněmovní komisi paritně. Tato úprava se netýká ustavování vyšetřovacích komisí, kde jednací řád ponechává Sněmovně značnou volnost. Zde navržená úprava se týká pouze „běžných“ sněmovních komisí. Dosavadní praxe s možností ustavit komise paritně nepočítá. Výslovně se s paritou počítá pouze v případě skupiny tvořené zástupci poslaneckých klubů, která na začátku volebního období Poslanecké sněmovny připravuje ustavení volební komise. V praxi se tak někdy sněmovní komise volí většinovým způsobem s tím, že ve výsledku se jedná o paritní zastoupení. Postup podle ustanovení upravujících většinový způsob volby však není pro uplatnění zásady parity úplně vyhovující. Pro úplnost je třeba také dodat, že uplatnitelnost paritního zastoupení v případě tzv. poslaneckých kontrolních komisí zřizovaných podle zvláštních zákonů komplikuje podmínka lichého počtu členů kontrolního orgánu, kterou některé zákony obsahují. Lze tedy do budoucna zvážit změnu těchto zvláštních právních úprav, která by uvedenou podmínku vypustila.

Za čtvrté se nově umožňuje, aby bylo možné již v prvním čtení vyslovit souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy, popřípadě souhlasit s odstoupením od mezinárodní smlouvy, s jejíž ratifikací byl již vysloven souhlas.

Za páté se upravuje zjednodušený způsob projednávání zpráv, informací a jiných obdobných podkladů. Usnesení výboru by se ze zákona považovalo za usnesení Sněmovny k podkladu. Sněmovní menšina by si mohla vynutit, aby byl podklad běžným postupem projednán ve Sněmovně.

Návrh zákona svým obsahem směřuje dovnitř Poslanecké sněmovny. Nepředpokládá se dopad na státní rozpočet, ani na rozpočty obcí a krajů, popřípadě na další rozpočty. Procesní pravidla jsou upravena neutrálně, bez rozlišování. Návrh zákona nemá dopady na podnikatelskou nebo sociální sféru, na životní prostředí, na rovnost mužů a žen, na menšiny jiné než parlamentní, na ochranu soukromí a osobních údajů, na ochranu práv dětí, bezpečnost nebo obranu státu.

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii.

Zvláštní část

K čl. I bodu 1, § 11

Dosavadní právní úprava formálně opomíjí právo poslanců obracet se na orgány územní samosprávy a požadovat od nich informace a vysvětlení. Nově se navrhuje toto ve znění jednacímho řádu Poslanecké sněmovny zohlednit. Obdobně formulovanou úpravu obsahuje již zákon o jednacím řádu Senátu (§ 12 zákona č. 107/1999 Sb.). Ve vztahu ke sněmovním orgánům se toto oprávnění výslovně nezmiňuje, nicméně mají-li oprávnění jednotliví poslanci, je tím implikováno, že oprávnění mají i sněmovní orgány.

K čl. I bodu 2, § 18

Dosavadní právní úprava počítá s uložením disciplinární sankce v podobě pokuty (§ 15). Problémem je vynutitelnost sankce v případě, že poslanec dobrovolně pokutu neuhradí. Srážka z platu poslance se nabízí jako schůdné řešení, platná právní úprava s ní nicméně nepočítá. Vzhledem k tomu, že srážky z platu lze provádět pouze na základě zákona a způsobem, který zákon stanoví, navrhuje se nově tento institut upravit v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

K čl. I bodu 3, § 24

Dosavadní právní úprava počítá se zřízením volební komise pro volby konané na ustavující schůzi Sněmovny. Naznačuje, že by měla být dodatečně zřizována i běžná volební komise. Praxe se s tím v minulosti vyrovnávala tak, že volební komise zřízená pro volby konané na ustavující schůzi Sněmovny fungovala po celé volební období, což bylo stvrzeno usnesením Sněmovny. Nově se navrhuje, aby byla zmínka o specifické volební komisi zřízené pro volby konané na ustavující schůzi Sněmovny ze zákona vypuštěna.

K čl. I bodu 4, § 29 odst. 1 písm. d)

Navrhuje se vypustit obsoletní právní úpravu. Projednávání mezinárodních smluv probíhá v Poslanecké sněmovně a Senátu paralelně.

K čl. I bodu 5, § 39 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu. Vzhledem k nově navržené úpravě v § 18 se přesunuje legislativní zkratka.

K čl. I bodu 6, § 43 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu, nezbytnou vzhledem k nově navržené úpravě v § 63 odst. 1.

K čl. I bodu 7, § 50 odst. 1

Ustanovení se navrhuje zrušit pro nadbytečnost. Jedná se již o obsoletní právní úpravu.

K čl. I bodu 8, § 53 odst. 1

Touto úpravou se reaguje na níže komentovanou úpravu menšinových procedurálních vet. Úpravy se sjednocují; zdůrazňuje se, že skupina poslanců uplatňuje své právo písemně na základě podpisové listiny. Návrh podávaný poslaneckými kluby nemusí být písemný. K jednání za poslanecký klub viz § 77 odst. 8 – jménem poslaneckého klubu jedná jeho předseda a v případě nepřítomnosti předsedy jedná místopředseda. Pořadí zastupování klub písemně oznamuje sekretariátu předsedy Sněmovny.

K čl. I bodům 9, 10, 16 až 19 a 21

Navrhuje se sjednotit a racionalizovat uplatňování menšinových procedurálních vet, resp. „námitek“ poslanců a poslaneckých klubů. Dosavadní právní úprava je nejednotná a částečně i sporná (ve vztahu k uplatnění veta skupinou poslanců). V návrhu se pracuje pouze s počty 20 poslanců (jednodušší veto) a 40 poslanců (obtížnější veto). Výslovně se uvádí, že pokud uplatňuje námitku skupina poslanců, musí být námitka uplatněna písemně, tedy na základě podpisové listiny. Pokud uplatňují námitku poslanecké kluby, musí se vždy jednat o nejméně dva kluby a ve svém součtu musí mít tyto kluby společně nejméně 20 (potažmo 40) členů. Na rozdíl od dosavadní právní úpravy se tedy bere v úvahu velikost klubů. K jednání za poslanecký klub viz § 77 odst. 8 – jménem poslaneckého klubu jedná jeho předseda a v případě nepřítomnosti předsedy jedná místopředseda. Pořadí zastupování klub písemně oznamuje sekretariátu předsedy Sněmovny.

K čl. I bodu 11, § 58 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu provedenou v důsledku změn v § 63 odst. 1 a § 72 odst. 1

K čl. I bodům 12 až 15, § 63 odst. 1 a § 72 odst. 1

Navrhuje se vypuštění nadbytečných, popř. sporných a neužívaných ustanovení.

Návrh na vypuštění části návrhu je ve sněmovní praxi považován za pozměňovací návrh. Návrh jiné předlohy není ve sněmovní praxi užíván. Formulace v § 63 odst. 1 bodu 4 je nejasná a vytváří potenciál pro možné procedurální spory. I bez zvláštní zmínky o projednávání různých „předloh“ umožňuje právní úprava obsažená v jednacím řádu Poslanecké sněmovny poslancům, aby efektivně projednali několik různých návrhů (např. návrhů zákona) týkajících se věcně téže problematiky. Poslanci rozhodují o pořadí schůze, následně mohou rozhodnout o sloučení rozpravy, v rámci jednotlivých čtení rozhodují, který návrh zákona postoupí do dalšího projednávání a který nikoliv.

K čl. I bodu 16, § 90 odst. 3

První navržená změna obsažená v tomto novelizačním bodě spadá do problematiky tzv. menšinových vet a již byla vysvětlena výše. Zde je na místě komentovat druhou úpravu, která se týká zmínky o mezinárodních smlouvách. Nenápadná formulační změna má za cíl umožnit do budoucna zrychlené projednávání mezinárodních smluv. Sněmovně bývají předkládány i texty mezinárodních smluv mající spíše technickou povahu, navazující na již převzaté smluvní povinnosti. Byť se jedná o záležitosti, které nevyvolávají kontroverze mezi poslaneckými kluby, může být v některých případech délka jejich projednávání ve Sněmovně přílišná. Proto se otevírá prostor k rychlejšímu projednávání některých mezinárodních smluv, aniž by se omezovalo právo sněmovní menšiny vymoci si projednání úplné.

Jednalo by se o období zkráceného jednání u návrhů zákonů. Sněmovna by mohla ve zkráceném jednání v prvním čtení vyslovit souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy, popřípadě souhlasit s odstoupením od mezinárodní smlouvy, s jejíž ratifikací byl již vysloven souhlas. Ve zkráceném režimu by Sněmovna nemohla projednat mezinárodní smlouvy, kterými se některé pravomoci orgánů České republiky přenášejí na mezinárodní organizaci nebo instituci. Ostatní mezinárodní smlouvy by ve zkráceném jednání mohly být projednány.

Může být samozřejmě diskutabilní, zda nový způsob projednání vnést do sněmovního jednacího řádu takto nepřímou, jednoduchou úpravou s předpokládaným využitím výkladu a contrario (pokud se výslovně zakazuje použití ustanovení pro určitou podkategorii mezinárodních smluv, znamená to, že u ostatních je přípustné). Projednávání mezinárodních smluv ve zkráceném jednání by mohlo být upraveno samostatně a podrobněji, což by umožnilo podchytit i některá specifika projednávání mezinárodních smluv. Na druhé straně se využití postupu podle § 90 odst. 2 až 6 nabízí. Jedná se o procesní postup, který mají poslanci zažitý. Umožňuje použít již existující úpravu menšinového veta. Není nutné zatěžovat jednací řád Sněmovny novými ustanoveními převážně dublujícími platnou úpravu. V zásadě se jedná o postup vyhovující i potřebě projednávání mezinárodních smluv. Dává se prostor sněmovní praxi, aby se pružně přizpůsobila a vypořádala s některými dílčími procesními problémy.

Sluší se připojit několik slov o předpokládaném průběhu projednávání mezinárodních smluv při realizaci nového postupu. Návrh, aby Sněmovna vyslovila souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy (popřípadě souhlasila s odstoupením od mezinárodní smlouvy) již v prvním čtení, by vláda měla podat současně s předložením mezinárodní smlouvy. V předkládací zprávě by mělo být uvedeno odůvodnění takového návrhu, jinak jej Sněmovna ve zkráceném jednání neprojednává. Mezinárodní smlouva by v prvním čtení byla projednávána v obecné rozpravě, a pokud by nebylo předloženo veto, rozhodovala by Sněmovna po skončení obecné rozpravy, zda bude pokračovat v jednání tak, aby mohla vyslovit souhlas k ratifikaci/odstoupení již v prvním čtení. Pokud by se Sněmovna takto usnesla, následovala by rozprava podrobná. V podrobné rozpravě by nepřicházely v úvahu pozměňovací návrhy k textu mezinárodní smlouvy, ani legislativně technické úpravy, bylo by však možné formulovat návrh závěrečného usnesení Sněmovny. Zde by byla zvýrazněna role zpravodaje, neboť by nebylo k dispozici usnesení výboru k mezinárodní smlouvě. Není vyloučeno ani podání návrhu doprovodného usnesení. Přerušení a odročení jednání není vyloučeno v žádné z rozprav. Znění závěrečného usnesení Sněmovny musí korespondovat formulaci uvedené v § 108 odst. 6.

K čl. I bodu 20, § 95 odst. 2

Obdobně jako je tomu při projednávání návrhu zákona ve zkráceném jednání v prvním čtení, se i ve třetím čtení umožňuje, aby poslanec v rozpravě navrhl změnu účinnosti zákona. Z dosavadní sněmovní praxe je patrné, že přes veškerou snahu poslanců nevyhnutelně dochází k případům, kdy je ve třetím čtení projednáván návrh zákona, u něhož je datum účinnosti nevyhovující a ve druhém čtení nebyl podán pozměňovací návrh směřující ke změně účinnosti zákona. Zdá se být nepřiměřené, aby byla v takovém případě Poslanecká sněmovna nucena opakovat druhé čtení.

K čl. I bodu 21, § 95a

Podle dosavadní právní úpravy je pro třetí čtení návrhů zákonů vyhrazena doba ve středu a v pátek od 9 hodiny do 14 hodiny. Navrhuje se tuto dobu v pátek zachovat a ve středu prodloužit až do 19 hodiny. Projednávání třetích čtení by se tak dostal v rámci schůze Sněmovny větší časový prostor. V souladu s dosavadní praxí se ustanovení o vyhrazení hodin pro projednávání třetích čtení nevykládá tak, že by v tyto hodiny nemohla Sněmovna projednávat jiné záležitosti. Stanovení pořadu schůze je věcí Sněmovny. Pokud tak Sněmovna rozhodne, bude možné zařadit a projednávat třetí čtení po delší dobu než doposud. Projednávání třetích čtení v jiné než vyhrazené dny nebo hodiny by nadále podléhalo menšinovému procedurálnímu vetu.

K čl. I bodu 22, nová část osmnáctá

K § 114a odst. 1

Ne každý podklad typu zprávy či informace, který je předložen Sněmovně, má být Sněmovnou opravdu projednáván. V konkrétních případech zvláštní zákony stanoví povinnému subjektu, aby Sněmovně předložil zprávu, informaci nebo jiný obdobný podklad, a stanoví, jakým způsobem s ní má Sněmovna naložit, např. schválit či pouze projednat, vzít na vědomí. Takto předloženým materiálem se Sněmovna musí zabývat. V ostatních případech je vymezení materie, kterou se má Sněmovna zabývat, vyhrazeno samotné Sněmovně. V navrženém odstavci 1 se proto výslovně stanoví, že Sněmovna projedná předložené materiály tohoto typu, pouze pokud jejich projednání ukládá Sněmovně zákon nebo pokud si je Sněmovna sama vymínila. Okruh předkládaných materiálů je v praxi poměrně stabilizovaný s tím, že jeho průběžné změny zpravidla odrážejí změnu právní úpravy ve zvláštních zákonech.

K terminologii: navržený text se vyhýbá zavedení legislativní zkratky, jelikož to není vhodné – zpráva, informace, návrh nebo podklad jsou obecné výrazy, kterým by neměl být rigidně dáván specifický význam s důsledky napříč celým zákonem.

K § 114a odst. 2

Podklad se stává sněmovním tiskem. Sněmovní tisk se doručuje všem poslancům. Příkazání věcně příslušnému výboru se ponechává na předsedovi Sněmovny, nicméně nepředpokládá se, že by měl příliš prostoru k uvážení. Věcná příslušnost výborů vyplývá zpravidla ze zažité praxe a i v případech, kdy tomu tak není, například u nového typu podkladu, by měl předseda Sněmovny vycházet z dosažené politické dohody, nejlépe po projednání v organizačním výboru. Výslovně se nicméně pravomoc organizačnímu výboru nestanoví. Pokud by poslanci s rozhodnutím předsedy Sněmovny nebyli spokojeni, může i relativně malá menšina poslanců

dosáhnout toho, aby byl podklad projednán ve Sněmovně, viz dále. Také je možné, aby vedle věcně příslušného výboru podklad iniciativně projednal i jiný výbor nebo komise.

K terminologii: vědomě se zde mluví o „věcně příslušném“, nikoli o „garančním“ výboru, protože s pojmem garančního výboru se v jednacím řádu Sněmovny pracuje pouze v souvislosti s projednáváním návrhů zákonů (vyjma zákona o státním rozpočtu).

K § 114a odst. 3

Při schvalování pořadu schůze Sněmovny poslanci nezřídka navrhuji zařadit do pořadu schůze bod, v rámci kterého má například předseda vlády nebo její člen o něčem informovat či podat Sněmovně zprávu, přičemž k danému bodu může být předkládán i písemný podklad, který bude rovněž označen jako „zpráva“ nebo „informace“. O zařazení do pořadu schůze Sněmovny je zde již rozhodnuto, prikazování do výboru zpravidla není smysluplné. V těchto případech nemůže nastat, že by se usnesení výboru považovalo za rozhodnutí Sněmovny.

K § 114b odst. 1

Usnesení věcně příslušného výboru „o podkladu“, tj. závěrečné meritorní usnesení po projednání podkladu ve výboru, je doručováno poslancům jako sněmovní tisk. Poslanci mají možnost se s usnesením seznámit a případně uplatnit své právo vyžádat si projednání podkladu ve Sněmovně. Oponentní zpráva nebo záznam o jednání věcně příslušného výboru se rovněž doručují jako sněmovní tisky, stejně tak i usnesení, oponentní zprávy a případné záznamy o jednání jiných výborů. Všechno jsou to podklady pro jednání Sněmovny. Na rozdíl od usnesení věcně příslušného výboru nepřipadá v úvahu, že by tyto další podklady mohly být považovány za rozhodnutí Sněmovny o podkladu. Uplatní se jako doporučení pro Sněmovnu v případě, že Sněmovna bude podklad plenárně projednávat.

K § 114b odst. 2

Usnesení věcně příslušného výboru se bez dalšího považuje za rozhodnutí Sněmovny a to okamžikem zahájení nejbližší schůze Sněmovny.

Tento následek nenastane, pokud Sněmovna podklad již dříve na svůj pořad zařadila, například na předcházející nebo probíhající schůzi, ať už příslušný bod Sněmovna projednala či nikoliv. V takovém případě slouží usnesení věcně příslušného výboru o podkladu pouze jako doporučení pro Sněmovnu.

Tento následek rovněž nenastane, pokud kdykoli od předložení podkladu do Sněmovny až do zahájení „nejbližší“ schůze Sněmovny následující po doručení usnesení věcně příslušného výboru o podkladu poslancům doporučí zařazení podkladu na pořad schůze Sněmovny organizační výbor nebo doručí předsedovi Sněmovny písemnou žádost o zařazení podkladu na pořad schůze Sněmovny výbor nebo jeho menšina, popřípadě poslanecký klub. Pokud nemá žádost povahu návrhu na zařazení bodu na konkrétní nejbližší schůzi Sněmovny, navrhne toto zařazení podle žádosti předseda Sněmovny, popřípadě předsedající schůze Sněmovny. Sněmovna není povinna bod na danou schůzi zařadit. Nesporně však Sněmovna musí přistoupit k zařazení bodu na některou z následujících schůzí. Ať už totiž v rámci projednávání návrhu pořadu rozhodne Sněmovna jakkoli, bod zařadí či nikoli, již nepřipadá v úvahu, že by se usnesení věcně příslušného výboru považovalo za rozhodnutí Sněmovny. Sněmovně tedy nezbyvá, než aby podklad projednala a rozhodla o něm. Touto konstrukcí je chráněna sněmovní menšina, která nesouhlasí s usnesením věcně příslušného výboru nebo si z jakéhokoli důvodu přeje, aby byl podklad ve Sněmovně (plenárně) projednán.

K § 114b odst. 3

Měla by být garantována minimální doba, ve které se mohou poslanci po seznámení se s usnesením věcně příslušného výboru o podkladu rozhodnout, zda umožní, aby se usnesení

považovalo za rozhodnutí Sněmovny, nebo zda nastoupení takového následku vyloučí a budou požadovat projednání podkladu ve Sněmovně. Proto se zde navrhuje právní úprava, podle které mezi okamžikem doručení usnesení poslancům (tj. publikací usnesení) a možným okamžikem, od kterého se usnesení může považovat za rozhodnutí Sněmovny, musí uběhnout nejméně 24 hodin. Bude-li například usnesení doručeno těsně před zahájením schůze Sněmovny (méně než 24 hodin), bude se za nejbližší schůzi Sněmovny považovat až následující schůze. Za nejbližší schůzi Sněmovny by neměla být považována ani tzv. mimořádná schůze, ať už se jedná o schůzi svolanou na žádost poslanců s pevně daným pořadem nebo například o schůzi k návrhu na vyslovení nedůvěry vládě.

K čl. I bodům 23 až 25, § 115 a příloha č. 2

Nově se upravuje možnost ustavit sněmovní komisi paritně. Zde navržená úprava se týká pouze „běžných“ sněmovních komisí. Netýká se vyšetřovacích komisí a netýká se ani výborů. Mohla by dopadnout například na sněmovní kontrolní komise zřizované podle zvláštních zákonů a navazuje na příslušné právní úpravy. Tyto zvláštní právní úpravy ovšem v některých případech nepříliš šťastně trvají na lichém počtu členů, což by pro paritní zastoupení mohlo v budoucnu představovat problém. Mohla by být tedy zvážena možnost podmínku lichého počtu členů ze zvláštních zákonů vypustit.

Dosavadní právní úprava s možností ustavit komise paritně nepočítá. Výslovně se s paritou počítá pouze v případě skupiny tvořené zástupci poslaneckých klubů, která na začátku volebního období Poslanecké sněmovny připravuje ustavení volební komise. V praxi se tak někdy komise volí většinovým způsobem s tím, že ve výsledku se jedná o paritní zastoupení. Postup podle ustanovení upravujících většinový způsob volby však není pro uplatnění zásady parity úplně vyhovující.

Při ustavení komise na základě parity by poslanecké kluby navrhly svého (své) zástupce a volební komise by sestavila kandidátku tak, aby každý klub měl stejný počet zástupců v komisi (například každý klub jednoho). Tuto skutečnost musí Sněmovna vzít v úvahu již při zřízení komise a stanovení počtu jejích členů. Sněmovna by pak podle návrhu volební komise rozhodovala o potvrzení kandidátky en bloc. Kandidátku připraví volební komise podle návrhů poslaneckých klubů. Volební komise plní pouze přípravně technickou a kontrolní funkci při dodržování aplikace zákona. Nepřísluší jí zasahovat do podoby kandidátky.

Pokud by se uvolnilo místo v paritně ustavené komisi, byl by nový člen zvolen většinově při respektování principů parity. Ostatně už platná právní úprava v čl. 5 bodu 23 (nově bodu 27) volebního řádu je nedomyšlená a měla by být opravena. V případě, kdy je komise zvolena většinově, zpravidla není možné dodržet podmínku, aby se volební komise ve svém návrhu nového člena řídila principy poměrného zastoupení.

K čl. II

Nová právní úprava se vztáhne pouze na zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady předložené Sněmovně ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Dříve předložené zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady budou projednány podle dosavadní právní úpravy, tj. nová část osmnáctá se pro jejich projednávání nepoužije, budou nadále plenárně projednávány Sněmovnou, usnesení výboru o nich nemůže být považováno za rozhodnutí Sněmovny.

K čl. III

Stanoví se relativně krátký odklad nabytí účinnosti návrhu zákona. Delší doba se s ohledem na obsah navržené úpravy nejeví jako potřebná.

V Praze dne 4. prosince 2018

Radek Vondráček, v. r.